॥ २ ॥ इति। पुरा कदाचिद्देवानामर्थे स्वर्गलोकः प्रादुर्भूतो नाभूत्। किन्तु 'तिरोऽभवत्'। 'ते' च देवाः, स्वर्गलोकान्वेषणार्थं 'प्रजापतिं', प्रार्थितवन्तः। स च प्रजापतिः 'यज्ञक्रतुभिः', अन्विष्य तल्लोकं नालभत। यूपवन्तो यज्ञक्रतवः तैरलब्ध्वा पुनस्तल्लोकं यूपरहिताभिरिष्टिभिरन्विष्य लब्धवान्। यूपो वै यज्ञस्य दुरिष्टमामुञ्चत इत्येवं यूपस्य निन्दितत्वात्, तद्युक्तैः क्रतुभिरलाभः, इष्टिभिस्तु दुरिष्टाभावात् लाभो युक्तः। अन्वेषणसाधनत्वादिष्टिनाम सम्पन्नं। अत्र होष्टीनान्नेच्छामात्रसाधनत्वं श्रुत्या विवक्षितं, किं त्विष्यमाणं वस्तु आगमनाभिरित्येतावानर्थो विवक्षितः। तथा सत्यागमनार्थवाचकमाकारमन्तर्भाव्य 'ताः', सामेष्टयः, इत्येतादृशं नाम वक्तव्यं। तथापि तन्नामरहस्यत्वेन गोपयित्वा परोक्षममुख्यामाकाररहितामिष्टय इत्येवं नाम प्रकटीकृत्य तेन 'परोक्षेण', नाम्ना सर्वे 'देवाः', व्यवहरन्ति। लोकेपि 'देवाः', पूज्याः पुरुषाः 'परोक्षनामप्रिया इव', दृश्यन्ते। देवदत्तो यज्ञदत्त इत्यादिभिः प्रत्यक्षनामभिर्न तुष्यन्ति। किन्तु हे मातः, हे पितः, इत्यादिरमुख्यनामभिः तुष्टा भवन्ति॥

(२) एवमिष्टीः प्रस्तुत्य प्रथमामिष्टिं विधत्ते। "तमाशाऽब्रवीत् प्रजापत आशया वै आम्यसि। अहमु वा आशाऽस्मि। मां नु यजस्व। अथ ते सत्याशा भविष्यति। अनु स्वर्गं लोकं वेत्स्यसीति। स एतमग्नये कामाय पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपत्। आशायै चरुम्। अनुमत्यै चरुम्। ततो वै तस्य सत्या-